

MỘT SỐ BIỆN PHÁP NÂNG CAO KỸ NĂNG GIAO TIẾP CỦA THANH NIÊN QUÂN ĐỘI TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG TRONG THỜI KỲ CÔNG NGHỆ SỐ

Nguyễn Duy Khương, Lê Văn Khánh
Học viện Chính trị

Tóm tắt: Trong bối cảnh “kỷ nguyên vươn mình” của dân tộc và sự phát triển bùng nổ của công nghệ số, không gian mạng đã trở thành một “mặt trận” mới, nơi diễn ra cuộc đấu tranh ý thức hệ phức tạp và quyết liệt. Thanh niên quân đội (TNQĐ), với vai trò là lực lượng xung kích bảo vệ Tổ quốc, đồng thời là những công dân số năng động, đang đối mặt với những thách thức chưa từng có từ các thông tin sai trái, luận điệu xuyên tạc của các thế lực thù địch. Thực tiễn cho thấy, một bộ phận TNQĐ còn bộc lộ những hạn chế về bản lĩnh, nhận thức và kỹ năng khi tham gia môi trường mạng. Bài báo này tập trung phân tích tầm quan trọng chiến lược của kỹ năng giao tiếp trên không gian mạng và đề xuất một hệ thống các biện pháp đồng bộ, khả thi nhằm nâng cao năng lực cho TNQĐ, biến họ thành những “chiến sĩ số” bản lĩnh, góp phần bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng và lan tỏa hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ” trong tình hình mới.

Từ khóa: kỹ năng giao tiếp, thanh niên quân đội, không gian mạng, công nghệ số, đấu tranh tư tưởng, Bộ đội Cụ Hồ.

SOME MEASURES TO ENHANCE THE COMMUNICATION SKILLS OF MILITARY YOUTH IN CYBERSPACE IN THE DIGITAL ERA

Nguyen Duy Khuong, Le Van Khanh
Political Academy

Abstract: In the context of the nation's “rising era” and the explosive development of digital technology, cyberspace has become a new “frontline” where complex and fierce ideological struggles take place. Military youth (MY), as the vanguard force in safeguarding the Fatherland and active digital citizens, are facing unprecedented challenges from false information and distorted arguments spread by hostile forces. In practice, a portion of MY still reveal limitations in resilience, awareness, and skills when engaging in the online environment. This article focuses on analyzing the strategic importance of communication skills in cyberspace and proposes a set of comprehensive and feasible measures to strengthen the capacity of MY, transforming them into resilient “digital soldiers.” This contributes to firmly protecting the ideological foundation of the Party and promoting the image of “Uncle Ho's Soldiers” in the new context.

Keywords: communication skills, military youth, cyberspace, digital technology, ideological struggle, Uncle Ho's Soldiers.

Nhận bài: 18/07/2025

Phản biện: 13/08/2025

Duyệt đăng: 18/08/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Dân tộc Việt Nam đang tự tin bước vào một giai đoạn phát triển mới – “kỷ nguyên vươn mình”, với khát vọng về một Việt Nam hùng cường, thịnh vượng vào năm 2045. Trong hành trình đó, Quân đội nhân dân Việt Nam tiếp tục là lực lượng nòng cốt, bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền và môi trường hòa bình cho phát triển. Lực lượng TNQĐ, bộ phận ưu tú của thanh niên Việt Nam, mang trên mình một “bản sắc kép”: vừa là người lính cách mạng, tuyệt đối trung thành với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân, vừa phải là những công dân số có trách nhiệm, có bản lĩnh, tiên phong trong sự nghiệp xây dựng quân đội “tinh, gọn, mạnh”.

Sự phát triển vũ bão của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã kiến tạo nên một “mặt trận mới” – không gian mạng. Đây không còn là một môi trường ảo đơn thuần mà đã trở thành một không gian chiến lược, một vùng lãnh thổ phi vật thể nơi diễn ra cuộc đấu tranh tư tưởng, văn hóa

vô cùng gay gắt, quyết liệt. Các thế lực thù địch đã và đang triệt để lợi dụng các nền tảng số để thực hiện chiến lược “diễn biến hòa bình”, tung ra những thông tin sai trái, độc hại, những luận điệu xuyên tạc nhằm “phi chính trị hóa quân đội”, bôi nhọ hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ”, gây chia rẽ khối đại đoàn kết toàn dân tộc và làm xói mòn lòng tin của nhân dân đối với Đảng, Nhà nước và chế độ.

Trong bối cảnh đó, TNQĐ vừa là lực lượng xung kích trên mặt trận này, vừa là đối tượng tấn công chính của kẻ thù. Thực tiễn cho thấy, bên cạnh những ưu điểm về lòng trung thành, ý thức kỷ luật, một bộ phận TNQĐ vẫn còn bộc lộ những hạn chế khi tham gia không gian mạng. Đó là sự thiếu tự tin, kỹ năng tranh luận, phản biện còn yếu; năng lực nhận diện, kiểm chứng thông tin còn hạn chế; đôi khi còn lúng túng, bị động trước các luận điệu xuyên tạc, thậm chí có những bình luận, chia sẻ cảm tính, thiếu chừng mực, vô hình

trung gây ảnh hưởng tiêu cực đến hình ảnh quân đội. Sự chênh lệch giữa nền tảng kỹ năng từ xã hội và yêu cầu đặc thù của môi trường quân đội, cùng với sự tấn công tinh vi của các thế lực thù địch, đặt ra một yêu cầu cấp thiết là phải trang bị, nâng cao toàn diện kỹ năng giao tiếp trên không gian mạng cho TNQĐ. Đây không còn là một kỹ năng mềm bổ trợ, mà đã thực sự trở thành một năng lực tác chiến cốt lõi, một thước đo bản lĩnh chính trị của người quân nhân trong thời đại số. Do vậy, nâng cao kỹ năng giao tiếp của thanh niên quân đội trên không gian mạng trong thời kỳ công nghệ số” có ý nghĩa cấp thiết cả về lý luận và thực tiễn, góp phần xây dựng quân đội vững mạnh về chính trị, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc từ sớm, từ xa.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

Để nâng cao hiệu quả kỹ năng giao tiếp trên không gian mạng cho TNQĐ, cần triển khai đồng bộ một hệ thống các giải pháp, trong đó tập trung vào các nhóm biện pháp cốt lõi sau:

2.1. Đẩy mạnh công tác giáo dục, nâng cao nhận thức, bản lĩnh chính trị và trách nhiệm cho thanh niên quân đội khi tham gia không gian mạng

Đây là giải pháp nền tảng, giữ vai trò tiên quyết, bởi lẽ nhận thức đúng đắn sẽ dẫn đến thái độ và hành động đúng đắn. Bản lĩnh chính trị vững vàng chính là “bộ lọc”, là “hệ miễn dịch” tự thân giúp mỗi quân nhân có khả năng “tự đề kháng” trước những luồng thông tin xấu độc, giữ vững lập trường trong mọi hoàn cảnh.

Một là, giáo dục sâu sắc về đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước liên quan đến không gian mạng. Cần tổ chức cho TNQĐ học tập, quán triệt nghiêm túc các văn bản chỉ đạo cốt lõi như Nghị quyết số 35-NQ/TW của Bộ Chính trị về “Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới” và Luật An ninh mạng năm 2018. Qua đó, giúp họ nhận thức rõ quyền lợi, nghĩa vụ và những hành vi bị nghiêm cấm khi tham gia không gian mạng, hình thành ý thức thượng tôn pháp luật.

Hai là, thường xuyên cập nhật, thông tin và phân tích sâu sắc về âm mưu, thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch. Cần vạch trần bản

chất của các chiến dịch tuyên truyền, các luận điệu xuyên tạc như “diễn biến hòa bình”, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, “phi chính trị hóa quân đội”. Việc nhận diện rõ kẻ thù và thủ đoạn của chúng sẽ nâng cao tinh thần cảnh giác cách mạng, giúp TNQĐ từ vị thế bị động, phòng ngự chuyển sang chủ động nhận diện và đấu tranh.

Ba là, xây dựng ý thức trách nhiệm sâu sắc về vai trò đại diện cho hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ” trên không gian mạng. Phải làm cho mỗi quân nhân thấm nhuần rằng, mỗi tài khoản cá nhân không còn là không gian riêng tư tuyệt đối. Mỗi dòng trạng thái, mỗi bình luận, mỗi lượt chia sẻ đều có thể tác động đến uy tín và hình ảnh của cả tập thể quân đội. Từ đó, hình thành thói quen ứng xử văn minh, chuẩn mực, có trách nhiệm, luôn cân nhắc kỹ lưỡng trước khi đăng tải bất kỳ nội dung nào.

Bốn là, quán triệt phương châm kết hợp chặt chẽ giữa “xây” và “chống”, “lấy cái đẹp dẹp cái xấu”. Công tác giáo dục không chỉ tập trung vào việc phòng, chống thông tin tiêu cực mà còn phải định hướng, khuyến khích TNQĐ trở thành những chủ thể tích cực trong việc lan tỏa thông tin tốt, những câu chuyện đẹp, những giá trị cao quý về quân đội, về đất nước, góp phần xây dựng một môi trường mạng trong sạch, lành mạnh.

2.2. Trang bị, huấn luyện các kỹ năng giao tiếp chuyên biệt cho thanh niên quân đội khi tham gia môi trường không gian mạng

Giao tiếp trên không gian mạng có những đặc thù riêng, đòi hỏi một bộ kỹ năng chuyên biệt mà môi trường giao tiếp truyền thống không thể đáp ứng đầy đủ. Việc đưa các kỹ năng này vào chương trình huấn luyện chính quy là yêu cầu tất yếu để hiện đại hóa công tác đào tạo, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Thứ nhất, kỹ năng nhận diện, phân tích và kiểm chứng thông tin. Đây là kỹ năng sinh tồn trong thời đại “bùng nổ thông tin”. Cần huấn luyện cho TNQĐ các phương pháp cụ thể để nhận biết dấu hiệu của tin giả, tin sai sự thật (tiêu đề giật gân, ngôn ngữ kích động, thiếu nguồn tin cậy, hình ảnh bị chỉnh sửa, logic ngụy biện). Đồng thời, hướng dẫn họ sử dụng các công cụ, phương pháp tra cứu, đối chiếu từ các nguồn tin chính thống để thực hiện việc kiểm chứng (fact-check) một cách khoa học trước khi tiếp nhận hoặc chia sẻ thông tin.

Thứ hai, kỹ năng viết, bình luận và tranh luận sắc bén, thuyết phục. Để trở thành những chiến sĩ trên mặt trận tư tưởng, TNQĐ cần được rèn luyện khả năng diễn đạt, lập luận. Nội dung huấn luyện cần tập trung vào: cách thức xây dựng một luận điểm vững chắc, sử dụng lý lẽ và dẫn chứng xác thực; kỹ năng hành văn mạch lạc, rõ ràng, có sức thuyết phục; và đặc biệt là nghệ thuật tranh luận văn minh, kiên quyết bảo vệ chân lý nhưng không sa vào đả kích cá nhân, không sử dụng ngôn từ cực đoan.

Thứ ba, kỹ năng xây dựng và lan tỏa thông tin tích cực. Theo phương châm “lấy cái đẹp dẹp cái xấu”, cần bồi dưỡng cho TNQĐ năng lực sáng tạo nội dung số. Tổ chức các lớp tập huấn về kỹ năng viết báo, chụp ảnh, quay và dựng các video clip ngắn, thiết kế infographic đơn giản. Khuyến khích họ chủ động ghi lại và chia sẻ những khoảnh khắc đẹp, những câu chuyện ý nghĩa trong quá trình học tập, huấn luyện, công tác dân vận, qua đó xây dựng một kho dữ liệu phong phú, chân thực và đầy sức lan tỏa về hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ”.

Thứ tư, kỹ năng xử lý khủng hoảng truyền thông cá nhân và tập thể. Cần xây dựng và huấn luyện một quy trình phản ứng chuẩn khi cá nhân hoặc đơn vị trở thành đối tượng của các thông tin tiêu cực, sai sự thật. Quy trình này bao gồm các bước: giữ bình tĩnh, tuyệt đối không phản ứng nóng vội; nhanh chóng báo cáo cấp trên theo đúng chế độ quy định; không tự ý đôi co, tranh cãi trên mạng; phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng để cung cấp thông tin minh bạch, chính xác và nhất quán nhằm xử lý khủng hoảng một cách chuyên nghiệp, đúng pháp luật và kỷ luật quân đội.

2.3. Tăng cường vai trò lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý của các cấp và phát huy sức mạnh tổng hợp của các tổ chức trong việc nâng cao kỹ năng giao tiếp cho thanh niên quân đội trên không gian mạng

Sự thành công của việc nâng cao kỹ năng giao tiếp trên không gian mạng phụ thuộc rất lớn vào vai trò định hướng, dẫn dắt và tổ chức thực hiện của hệ thống chỉ huy và các tổ chức quần chúng. Đây là yếu tố quyết định, tạo ra sự đồng bộ và thống nhất trong hành động.

Một là, cấp ủy, tổ chức đảng và người chỉ huy các cấp phải thực sự vào cuộc. Cần đưa nội dung nâng cao kỹ năng giao tiếp trên không gian mạng vào nghị quyết lãnh đạo thường kỳ, xác định đây là một nhiệm vụ chính trị quan trọng. Người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên phải là người nêu gương đi đầu trong việc sử dụng mạng xã hội một cách chuẩn mực, có văn hóa; đồng thời phải thường xuyên kiểm tra, đôn đốc và có cơ chế khen thưởng, kỷ luật rõ ràng đối với hoạt động này.

Hai là, cơ quan chính trị các cấp phát huy vai trò chủ trì, tham mưu. Các cơ quan chính trị có trách nhiệm nghiên cứu, tham mưu cho cấp ủy, chỉ huy trong việc xây dựng kế hoạch, chương trình, biên soạn tài liệu huấn luyện. Đồng thời, trực tiếp tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng, các buổi tọa đàm, sinh hoạt chuyên đề, mời các chuyên gia về truyền thông, an ninh mạng để nói chuyện, cập nhật kiến thức và kỹ năng cho bộ đội.

Ba là, phát huy vai trò xung kích của tổ chức Đoàn Thanh niên. Với vai trò là “trường học xã hội chủ nghĩa của thanh niên”, tổ chức Đoàn là môi trường lý tưởng nhất để triển khai các hoạt động thực hành. Cần xây dựng và nhân rộng các mô hình, câu lạc bộ hiệu quả như: “Câu lạc bộ truyền thông trẻ”, “Đội tuyên truyền xung kích trên không gian mạng”, tổ chức các cuộc thi sáng tạo video clip, infographic, thi viết về đề tài “Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng”. Các hoạt động này sẽ tạo ra sân chơi bổ ích, giúp TNQĐ vừa học, vừa hành, rèn luyện kỹ năng một cách tự nhiên và hào hứng.

Bốn là, xây dựng và phát huy hiệu quả các kênh truyền thông chính thống của quân đội trên không gian mạng. Để đấu tranh hiệu quả với tin giả, tin xấu độc, không gì tốt hơn là chủ động cung cấp thông tin chính xác, kịp thời và hấp dẫn. Các cơ quan báo chí, truyền hình trong quân đội cần đẩy mạnh sự hiện diện trên các nền tảng mạng xã hội phổ biến (Facebook, Zalo, YouTube, TikTok), đổi mới phương thức thể hiện để nội dung không chỉ đúng định hướng mà còn phải trẻ trung, hiện đại, dễ tiếp cận với giới trẻ. Xây dựng một hệ sinh thái truyền thông quân đội mạnh mẽ sẽ tạo ra một môi trường thông tin tích cực để dẫn dắt, định hướng cho TNQĐ và toàn xã hội.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh “kỷ nguyên vươn mình” của dân tộc, việc nâng cao kỹ năng giao tiếp trên không gian mạng cho thanh niên quân đội không còn là một lựa chọn mà là một yêu cầu tất yếu, một nhiệm vụ chiến lược, trực tiếp góp phần vào sự nghiệp xây dựng quân đội, củng cố quốc phòng và bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới. Không gian mạng, với những cơ hội và thách thức đan xen, đòi hỏi người quân nhân cách mạng phải có một bản lĩnh chính trị kiên định, một trí tuệ sắc bén và một bộ kỹ năng giao tiếp hiện đại, linh hoạt.

Các biện pháp được đề xuất trong bài báo là một hệ thống giải pháp tổng thể, đồng bộ, có mối quan hệ biện chứng với nhau. Trong đó, việc giáo dục nâng cao nhận thức và bản lĩnh chính trị là

gốc rễ; việc huấn luyện các kỹ năng chuyên biệt là thân; vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp và các tổ chức là cành; và việc xây dựng môi trường số lành mạnh là mảnh đất màu mỡ để tất cả cùng phát triển.

Triển khai hiệu quả các giải pháp này sẽ tạo ra một sự chuyển biến mạnh mẽ về chất, giúp TNQĐ không chỉ đủ sức “miễn dịch” trước những thông tin độc hại, mà còn có khả năng trở thành những chiến sĩ xung kích, tiên phong trên mặt trận tư tưởng. Họ sẽ là những người chủ động kiến tạo và lan tỏa những giá trị tốt đẹp, làm tỏa sáng thêm phẩm chất cao quý của “Bộ đội Cụ Hồ”, góp phần xây dựng “thế trận lòng dân” vững chắc trên không gian mạng, đáp ứng xuất sắc yêu cầu nhiệm vụ trong kỷ nguyên số, xứng đáng là lực lượng chính trị, lực lượng chiến đấu trung thành, tin cậy

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban tư tưởng văn hóa (1991), *Tâm lý học xã hội trong công tác lãnh đạo quân lý*, Nxb Tư tưởng văn hóa, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII*, Nhà xuất bản Chính trị quốc gia, Hà Nội.
3. Đỗ Duy Môn (2017), *Tâm lý học lãnh đạo - quản lý bộ đội*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.
4. Hoàng Anh (Chủ biên) (2009), *Hoạt động - Giao tiếp - Nhân cách*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội.
5. Hồ Chí Minh (2000), “*Thư gửi hội nghị chính trị viên*”, *Hồ Chí Minh toàn tập, Tập 5*, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
6. Nhữ Văn Thao (2012), *Kỹ năng giao tiếp của chính trị viên trong quân đội nhân dân Việt Nam*, Luận án tiến sĩ Tâm lý học, Học viện Chính trị, Bộ Quốc Phòng.
7. Tổng cục Chính trị (2020), *Tâm lý học quân sự*, Nxb Quân đội nhân dân, Hà Nội.
8. Tổng cục Chính trị (2024), *Báo cáo tổng kết công tác đoàn và phong trào thanh niên của Ban Thanh niên Quân đội năm 2024*, Hà Nội.